TESAŘÍKOVITÍ OKRESU MLADA BOLESLAV

(COLEOPTERA - CERAMBYCIDAE)

Miroslav Zúber

V této práci jsem navázal na výzkumy členů Okresního přírodovědného klubu Č.Podaného, K.Mikvase a P.Kunsta. Výzkumem jsem se zabýval v letech 1979 - 1981.

Děkuji svým kolegům P.Kučerovi, M.Krejčířovi za poskytnutí údajů z jejich sbírek, zesnulému p. K. Pospíšilovi za determinaci některých druhů a Dr. P. Štifterovi za umožnění prohlédnutí sbírky v muzeu v Benátkách nad Jizerou.

P ř í r o d n í p o m ě r y

Střední a dolní Pojizeří patří geologicky k České křídové tabuli. Uprostřed třetihorní éry zpevnila uloženiny někdejšího mořského zálivu čedičová a znělcová láva, jejíž výlevy se zachovaly jako utuhlé žíly a výplně sopečných komínů. Na sopečnou činnost upomínají četná návrší,na příklad Mužský, Baba a Chlum.

Klimatické poměry jsou celkem příznivé pro výskyt teplomilných tesaříků. Průměrná roční teplota činí u Mladé Boleslavi 7,9°C,na jihu kolem Benátek nad Jizerou něco přes 8 stupňů. Také vláha je dostatečná , roční průměr srážek je 570 - 580 mm.

Území okresu je velice rozmanité a poskytuje vhodná stanoviště řadě rostlinných druhů s nejrůznějšími nároky a umožňuje šíření podhorských druhůze severu a teplomilných z jihu.

Lesní porosty se dají rozdělit na tři hlavní oblasti.První oblast na severu kolem Bělé pod Bezdězem a Mnichova Hradiště má charakter podhorského lesa s dřevinami převážně jehličnatými, částečně listnatými. Druhá oblast kolem Benátek nad Jizerou je teplého, stepního charakteru s malými smíšenými lesíky. Třetí oblast je kolem Jabkenic s lesy převážně dubovými.

M a t e r i á l a m e t o d i k a

Při zpracování této práce jsem měl k dispozici asi 1 500 exemplářů tesaříkovitých, z nichž většina pochází z mých sběrů a ze sbírek muzea v Benátkách nad Jizerou a část asi 200 exemplářů ze sbírek mých kolegů Kučery a Krejčíře.

Sbíral jsem převážně individuálně, smýkáním a sklepáváním.Všechen materiál jsem smrtil octovým éterem a mám vypreparován, dokladové exem-

pláře jsou v mé sbírce, nebo ve sbírce muzea v Benátkách nad Jizerou a ve sbírkách M.Krejčíře a P. Kučery.

P ř e h l e d d r u h ů

(pozn.: není-li uvedeno jinak,rozumí se lgt. et coll.Miroslav Zúber.)

Prionus coriarius (L.) - hojně např. v okolí Jabkenic (lgt.et coll. Kučera) ; Benátky nad Jizerou (lgt.et coll. Podaný a muzeum Benátky)
Rhagium bifasciatum F. - Bradlec V.1979; Drhleny VI.1979, nehojně
Rhagium sycophanta (Schrk.) - Kosmonosy-vrch Baba V.1980, hojně
Rhagium mordax (Deg.) - Bradlec, Kosmonosy-vrch Baba a pod. hojně
Rhagium inquisitor (L.) - Bradlec, Chudoplesy, Bělá pod Bezdězem, Bechov, Kosmonosy a pod. velmi hojně
Toxotus cursor (L.) - Benátky n.Jiz. (lgt. Podaný, coll. muzeum Benátky nad Jizerou)
Stenocorus quercus (Götz.) - Kosmonosy-vrch Baba, řídce
Stenocorus meridianus (L.) - Kosmonosy-vrch Baba, obora, hojně
Pachyta quadrimaculata (L.) - Bakov nad Jizerou-Klokočka (lgt.Mikvas)
Acmaeops collaris (L.) - Bradlec, Kosmonosy-Baba a pod. hojně
Cortodera humeralis (Schall.) - Chlum (lgt. Kunst)
Cortodera femorata (F.) - Bakov nad Jizerou-Klokočka (lgt.Mikvas)
Grammoptera ustulata (Schall.) - 1 ex. 7.VI.1980 na hlohu,Kosmonosy
Grammoptera variegata (Germ.) - Kosmonosy-Baba 25.IV.1981 1 ex.; Kosmonosy 18.V.1981 1 ex.
Grammoptera ruficornis (F.) - všude zjara na hlohu
Allosterna tabacicolor (Deg.) - velmi hojně takřka všude
Leptura rufipes Schall. - Kosmonosy-Baba, V.- VI.1981, řídce
Leptura sexguttata F. - Jabkenice, Pěčice (lgt.Mikvas); Strašnov (lgt. Kunst)
Leptura rubra L. - velmi hojně všude v borových lesích
Leptura maculicornis Deg. - Kosmonosy-Baba (lgt.Mikvas); Benátky nad Jizerou (lgt.Podaný)
Vadonia livida (F.) - všude velmi hojně
Judolia cerambyciformis (Schrk.) - všude velmi hojně
Judolia erratica (Dalm.) - Domousnice (lgt.Mikvas) ; Chlum (lgt.Kunst) Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný)
Strangalia quadrifasciata (L.) - Kojany (lgt.Kunst); Chlum 15.VIII.1981
Strangalia maculata (Poda) - na příhodných místech hojně
Strangalia aethiops (Poda) - Bradlec,Kosmonosy-Baba, celkem hojně
Strangalia melanura (L.) - velmi hojně všude
Strangalia bifasciata (Müll.) - velmi hojně
Strangalia nigra (L.) - Bradlec, Kosmonosy-Baba a pod., hojně

Spondylis buprestoides (L.) - velmi hojný v borových lesích
Nothorrhina punctata (F.) - v I ex. VII. 1967 Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný, coll. museum Benátky)
Criocephalus rusticus (L.) - hojný v borových lesích
Asemum striatum (L.) - hojný v borových lesích
Tetropium castaneum (L.) - hojný na smrcích
Tetropium fuscum (F.) - Mladá Boleslav (lgt. Mikvas)
Saphanus piceus (Laich) - Chlum (lgt. Kunst) ; Bradlec 2 ex. 6.VII. 1980 velmi vzácně
Obrium cantharinum (L.) - Kosmonosy-Baba 26.VII.1972 6 ex. (lgt. et coll. König)
Obrium brunneum (F.) - Dalešice lgt. Kunst ; Benátky n.Jiz. (lgt. Podaný) Bradlec 21.V.1981 1 ex. na hlohu
Stenopterus rufus (L.) - Jemníky (lgt. Kunst); Syčina u Ml. Bol. (Heyrovský)
Molorchus minor (L.) - celkem hojný
Molorchus umbellatarum (Schreb.) - Benátky n.Jiz. (lgt. Podaný)
Aromia moschata (L.) - Ml. Boleslav (lgt. Mikvas); Benátky n.Jiz. (lgt. Podaný)
Anisarthron barbipes (Schrank.) - Kosmonosy-Baba (lgt. et coll. König)
Hylotrupes bajulus (L.) - hojný všude
Lioderus kollari Redtb. - Benátky n.Jiz. vypěstován z dubu (Podaný)
Callidium violaceum (L.) - hojný všude
Callidium aeneum Deg. - 1 ex. Jabkenice (lgt.et coll. Krejčíř)
Pyrrhidium sanguineum (L.) - velmi hojný v dubových lesích
Phymatodes testaceus (L.) - velmi hojný v dubových lesích a na uskladněném dříví
Phymatodes alni (L.) - nehojný v dubových lesích
Xylotrechus antilope (Schönh.) - Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný); Jabkenice (lgt. et coll. Krajčíř); Kosmonosy-Baba - velmi hojný
Xylotrechus arvicola (Oliv.) - 1 ex. 31.V.1981 Kosmonosy-Baba
Clytus rhamni Germ. - Choboty (lgt.Kunst); Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný)
Clytus arietis L. - hojný v dubových lesích
Clytus lama Muls. - Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný/; Kosmonosy-Baba 2 ex. 4.VI.1981
Plagionotus detritus (L.) - Benátky n.Jiz. (lgt. Podaný)
Plagionotus arcuatus (L.) - velmi hojný v dubových lesích
Anaglyptus mysticus (L.) - hojný na květech

Lamia textor (L.) - Bakov n.Jiz. (lgt.Mikvas); Benátky n.Jiz.(lgt.Podaný) Vinec (lgt. Kunst)
Monochamus gylloprovincialis (Ol.) - Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný); Bělá p. Bezd. (Heyrovský)
Monochamus sutor (L.) - Bělá p. Bezděz. (Heyrovský)
Mesosa curculionoides (L.) - Jabkenice (lgt.et coll. Kučera)
Mesosa nebulosa (F.) - Chlum (lgt. Kunst)
Anaesthetis testacea (F.) - Benátky n.Jiz. (lgt. Podaný)
Pogonocherus hispidulus (Pill.) - Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný)
Pogonocherus hispidus (L.) - Choboty (lgt.Kunst); Benátky n.Jiz. lgt. Podaný Bradlec IX.1980 ve dřevníku 10 ex.
Pogonocherus fasciculatus (Deg.) - Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný); Bradlec (lgt. Kůrka)
Acanthoderes clavipes (Schrank.) - Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný)
Acanthocinus aedilis (L.) - velmi hojný v borových lesích
Acanthocinus griseus (F.) - polesí Mladá (lgt. Kunst)
Liopus nebulosus (L.) - hojný v listnatých lesích
Exocentrus punctipennis Muls. - Benátky n.Jiz. vypěstován z dubu (Podaný)
Exocentrus lusitanus (L.) - Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný)
Agapanthia violacea (F.) - Benátky n.Jiz. (lgt. Podaný)
Agapanthia villosoviridescens (Deg.) - velmi hojný všude na kopřivách a bodlácích
Saperda carcharias (L.) - Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný); Jabkenice lgt.et coll. Krejčíř
Saperda populnea (L.) - hojný na osikách
Oberea oculata (L.) - Debř n.Jiz. (lgt.Kunst); Bradlec 2 ex. VII.1980
Oberea linearis (L.) - Domousnice)(lgt.Mikvas); Chlum (lgt.Kunst)
Oberea erythrocephala (Schrank) - Chlum (lgt. Kunst)
Stenostola ferrea (Schrank) - Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný)
Stenostola dubia (Laich.) - Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný); Jemníky (lgt. Kunst)
Phytoecia coerulescens (Scop.) - Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný)
Phytoecia icterica (Schall.) - M.Boleslav (lgt. Mikvas)
Phytoecia pustulata (Schrank.) - Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný)
Tetrops praeusta (L.) - Vinec (lgt.Kunst); Benátky n.Jiz. (lgt.Podaný) Bradlec 1 ex. 29.V.1982
Tetrops starki Chevr. - Kosmonosy-Baba vypěstován z ořešáku (König)

Závěr

Na okrese Mladá Boleslav bylo zjištěno 87 druhů Cerambycidů tj. 38,6% dosud známých z ČSSR a 52,4% z ČSR. Nejhojněji je zastoupen rod Strangalia 6 druhů, tj. 6,9% zjištěných druhů. Ze zajímavějších nálezů stojí za zmínku: Grammoptera ustulata, Saphanus piceus, Nothorrhina punctata, Obrium cantharinum, Lioderus kollari, Xylotrechus arvicola, Tetrops starki a podhorský druh Pachyta quadrimaculata.

Summary

The author deals with research of the family Cerambycidae in the district of Mladá Boleslav. In this district 87 species were found. The most plentiful genus is Strangalia. The most interesting species are: Grammoptera ustulata, Saphanus piceus, Nothorrhina punctata, Obrium cantharinum, Lioderus kollari, Xylotrechus arvicola and Tetrops starki.

Literatura

Heyrovský L., 1955: Fauna ČSR - Tesaříkovití, NČSAV Praha

Podaný Č.,1967: Tesaříkovití zjištění v r.1966 v okolí Benátek n.Jiz. Labores musei in Benátky n.Jiz., 3:10-15

Podaný Č., Mikvas K., Kunst P., 1969: Cerambycidae (Col.) okresu M.Boleslav Labores musei in Benátky n.Jiz., 5:67-76

Podaný Č., 1973: Hmyz okresu Ml.Bolesl., Coleoptera, Cerambycidae (doplněk k seznamu z r.1969. Labores musei in Benátky n.Jiz., 9:73-74

Adresa autora :

Miroslav Zúber,Bradlec 45, 293 06 Kosmonosy.